

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

عنوان گزارش

**پایش تورم استان خراسان
رضوی**

اردیبهشت ماه

1405

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

شناسنامه گزارش

عنوان: پایش تورم استان خراسان رضوی (اردیبهشت ماه 1405)

نوع گزارش: مروری تحلیلی سیاسی ارزیابی و پایش آینده پژوهشی
حوزه موضوعی: اقتصاد کلان
تهیه و تدوین: سعیده بهنژاد
ناظر: سمیرا سبزواری
مرکز مطالعات و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی
واژگان کلیدی: تورم- شاخص قیمت مصرف کننده-خراسان رضوی- کشور
صفحه آرایی و چاپ: روابط عمومی اتاق بازرگانی خراسان رضوی
شناسه گزارش: RE-MR01-1405-05
تاریخ انتشار: خرداد ماه 1405

کلیه حقوق گزارشات برای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی محفوظ است و هرگونه استفاده و بهره‌وری از داده‌ها، مطالب و محتوای این گزارش، با ذکر نام منبع (گزارش، تهیه کننده) و بدون دخل و تصرف در محتوا مجاز می‌باشد.

فهرست مطالب:

- 5..... خلاصه مدیریتی:
- 8..... مقدمه:
- 9..... تحلیل تورم در اردیبهشت ماه 1405.....
- 9..... روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان:
- 10..... مقایسه نرخ تورم ماهانه در استان‌ها:
- 11..... مقایسه نرخ رشد تورم ماهانه در استان‌ها:
- 12..... مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی در استان‌ها:
- 13..... جزئیات تورم ماهانه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:
- 15..... روند نرخ تورم نقطه به نقطه در کشور و استان:
- 16..... مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه در استان‌ها (اردیبهشت ماه 1405):
- 17..... مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات در استان‌ها:
- 19..... جزئیات تورم نقطه به نقطه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:
- 20..... منابع و مراجع:

خلاصه مدیریتی:

بررسی تحولات شاخص قیمت مصرف‌کننده در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که پس از کاهش نسبی شتاب تورم در ماه‌های پایانی سال گذشته و ثبت سطوح پایین‌تر در فروردین‌ماه، روند افزایش قیمت‌ها در دومین ماه سال بار دیگر شتاب گرفته است. بر اساس داده‌های مرکز آمار ایران، نرخ تورم ماهانه کشور از **۵ درصد** در فروردین به **۸.۸ درصد** در اردیبهشت رسیده که بیانگر افزایش **۳.۸ واحد درصدی** و رشد **۷۶ درصدی** نسبت به ماه قبل است. در خراسان رضوی نیز تورم ماهانه از **۵.۱ درصد** به **۸.۷ درصد** افزایش یافته که معادل **۳.۶ واحد درصد** و **۷۱ درصد** رشد نسبت به فروردین‌ماه است. این تحولات نشان می‌دهد که کاهش تورم در فروردین‌ماه بیش از آنکه نشانه‌ای از تثبیت شرایط قیمتی باشد، وقفه‌ای موقت در تخلیه فشارهای انباشته تورمی بوده است.

از منظر مقایسه استانی، خراسان رضوی در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ با ثبت تورم ماهانه **۸.۷ درصدی**، در رتبه **پانزدهم** میان ۳۱ استان کشور قرار گرفته است. هرچند این نرخ اندکی کمتر از متوسط کشوری است، اما همچنان در سطحی بالا قرار دارد و از تداوم فشارهای تورمی در اقتصاد استان حکایت می‌کند. به طور کلی، بازگشت تورم ماهانه به سطوح بالاتر از **۸ درصد** در کشور و استان، نشانه روشنی از پایداری عوامل ساختاری تورم است و تداوم این وضعیت در ماه‌های آینده می‌تواند از مسیر انباشت فشارهای قیمتی، به تشدید تورم نقطه‌به‌نقطه و کاهش بیشتر قدرت خرید خانوارها منجر شود.

تحلیل ترکیب تورم ماهانه نشان می‌دهد که در اردیبهشت‌ماه، برخلاف الگوی رایج ماه‌های گذشته، در خراسان رضوی و بسیاری از استان‌های کشور، تورم **کالاهای غیرخوراکی و خدمات** از تورم **خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها** پیشی گرفته است. در خراسان رضوی، تورم ماهانه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات **۶.۷ درصد** بوده، در حالی که تورم ماهانه گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات به **۱۰.۴ درصد** رسیده است. در سطح کشور نیز این دو نرخ به ترتیب **۸ درصد** و **۹.۵ درصد** بوده‌اند. این جابجایی نشان می‌دهد که در کوتاه‌مدت، کانون اصلی فشار تورمی در استان از خوراکی‌ها به سمت خدمات و کالاهای غیرخوراکی منتقل شده است.

در میان زیرگروه‌های خوراکی، بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی مربوط به شیر، پنیر و تخم‌مرغ با **۱۵.۶ درصد** و روغن‌ها و چربی‌ها با **۱۲.۸ درصد** بوده است. در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز، بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی به خرید وسایل نقلیه با **۲۶.۲ درصد** و بهداشت و درمان با **۲۱.۶ درصد** اختصاص داشته است.

افزون بر سطح تورم ماهانه، بررسی نرخ رشد تورم ماهانه نسبت به ماه قبل در زیرگروه‌ها نیز حاوی نکات مهمی است. در خراسان رضوی، بیشترین رشد ماهانه قیمت‌ها در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات مربوط به خرید وسایل نقلیه با ۱۴۴۱.۲ درصد و بهداشت و درمان با ۶۲۰ درصد بوده است. در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز شیر، پنیر و تخم‌مرغ با ۱۲۹.۴ درصد و روغن‌ها و چربی‌ها با ۸۸.۲ درصد بیشترین رشد را نسبت به ماه قبل تجربه کرده‌اند و سهم بالایی در تشدید فشار هزینه‌ای خانوارها داشته‌اند.

در افق یک‌ساله نیز روند تورمی در خراسان رضوی همچنان نگران‌کننده است. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان از ۸۱.۶ درصد در فروردین به ۹۳ درصد در اردیبهشت افزایش یافته که بیانگر رشد ۱۱.۴ واحد درصدی در یک ماه است. در کشور نیز این شاخص از ۷۳.۵ درصد به ۸۳.۹ درصد رسیده و ۱۰.۴ واحد درصد افزایش یافته است. بنابراین، خراسان رضوی نه تنها همچنان بالاتر از متوسط کشوری قرار دارد، بلکه شکاف تورمی استان با کشور نیز در سطحی بالا و نزدیک به ۹ واحد درصد حفظ شده است. این وضعیت بیانگر آن است که خانوارهای استان در مقایسه با میانگین ملی با فشار قیمتی شدیدتری روبه‌رو بوده‌اند.

در مقایسه استانی تورم نقطه‌به‌نقطه نیز خراسان رضوی در زمره استان‌های با تورم بالا قرار دارد، هرچند در میان سه استان نخست نیست. در تفکیک دو گروه اصلی، موقعیت استان معنادارتر می‌شود. در اردیبهشت‌ماه، تورم نقطه‌به‌نقطه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در خراسان رضوی ۱۴۰.۳ درصد بوده که از نرخ ۱۳۰.۴ درصدی کشور بیشتر است و استان را در رتبه هفتم کشور قرار می‌دهد. در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان ۶۶.۱ درصد ثبت شده که از رقم ۶۰ درصدی کشور بالاتر است و خراسان رضوی را در رتبه پانزدهم قرار می‌دهد. این تفاوت جایگاه‌ها نشان می‌دهد که اگرچه در کوتاه‌مدت فشار تورمی از ناحیه خدمات و غیرخوراکی‌ها تشدید شده، اما در افق سالانه، منشأ اصلی فشار معیشتی در استان همچنان گروه خوراکی‌هاست.

در میان زیرگروه‌های خوراکی، بیشترین تورم نقطه‌به‌نقطه در خراسان رضوی مربوط به روغن‌ها و چربی‌ها با ۲۷۰ درصد، شیر، پنیر و تخم‌مرغ با ۱۹۰.۸ درصد و گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۶۷.۷ درصد بوده است. در سطح کشور نیز بالاترین تورم نقطه‌به‌نقطه این گروه به روغن‌ها و چربی‌ها با ۲۶۶.۹ درصد، گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۷۵.۸ درصد و شیر، پنیر و تخم‌مرغ با ۱۶۱.۱ درصد اختصاص داشته است. در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم نقطه‌به‌نقطه در خراسان رضوی مربوط به خرید وسایل نقلیه با ۱۲۰.۱ درصد و مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول

آن‌ها با ۱۱۴.۲ درصد بوده است. این الگو نشان می‌دهد که در کنار خوراکی‌های اساسی، برخی کالاهای بادوام نیز در استان با افزایش قیمت‌های سنگین مواجه بوده‌اند.

در مجموع، یافته‌های این گزارش نشان می‌دهد که ساختار تورم در خراسان رضوی در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ واجد دو ویژگی هم‌زمان بوده است: از یک‌سو، در افق کوتاه‌مدت، شتاب قیمت‌ها در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات از خوراکی‌ها پیشی گرفته و نشانه‌ای از گسترش دامنه فشار تورمی به بخش‌های متنوع‌تری از سبد مصرف خانوار است؛ و از سوی دیگر، در افق سالانه، همچنان گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها مهم‌ترین منشأ فشار تورمی و کاهش رفاه خانوارها محسوب می‌شود. با توجه به ساختار هزینه‌ای خانوارها، به‌ویژه در دهک‌های پایین درآمدی که سهم بالاتری از مخارج خود را به خوراکی‌ها اختصاص می‌دهند، تداوم تورم بالا در این گروه می‌تواند فشار معیشتی شدیدتری را بر اقشار کم‌درآمد تحمیل کرده و به تعمیق نابرابری و افت بیشتر قدرت خرید در استان بینجامد.

مقدمه:

تورم در اقتصاد ایران همچنان در زمره مهم ترین و ماندگارترین چالش های کلان قرار دارد؛ پدیده ای که دیگر نمی توان آن را صرفاً نوسانی کوتاه مدت یا پیامد مقطعی برخی تکانه های بیرونی تلقی کرد، بلکه باید آن را حاصل برهم کنش ممتد عدم تعادل های کلان دانست. استمرار نرخ های بالای تورم در سال های اخیر نشان می دهد که فشارهای قیمتی در اقتصاد ایران نه تنها تخلیه نشده، بلکه در قالب چرخه های انباشته، به عاملی تعیین کننده در شکل دهی به رفتار خانوارها و بنگاه ها تبدیل شده است. در چنین شرایطی، **انتظارات تورمی** بیش از پیش به یکی از عوامل اصلی تداوم و تشدید افزایش قیمت ها تبدیل می شود. هنگامی که فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و خانوارها، چشم انداز پیش روی اقتصاد را با بی ثباتی و استمرار رشد قیمت ها همراه می بینند، رفتارهای احتیاطی و پیش نگرا نه آنان نیز خود به عاملی در جهت بازتولید فشارهای تورمی بدل می شود. در این وضعیت، افزایش سرعت گردش پول در کنار رشد نقدینگی، سبب می شود تورم صرفاً از مجرای متغیرهای پولی قابل تبیین نباشد، بلکه از مسیر تغییر در انتظارات و الگوهای رفتاری بازیگران اقتصادی نیز تقویت و تعمیق شود.

در سطح معیشت خانوار نیز پیامدهای تورم صرفاً به افزایش هزینه های زندگی محدود نمی شود، بلکه به تغییر تدریجی ترکیب سبد مصرفی و افت کیفیت آن نیز می انجامد. تحت فشار مداوم افزایش قیمت ها، خانوارها، به ویژه در دهک های پایین و متوسط درآمدی، ناگزیر می شوند بخشی از اقلام مفید، مغذی و دارای ارزش غذایی بالاتر را با کالاهای ارزان تر و کم کیفیت تر جایگزین کنند. این جابه جایی، اگرچه در کوتاه مدت نوعی سازگاری معیشتی با محدودیت بودجه خانوار تلقی می شود، اما در میان مدت و بلندمدت می تواند پیامدهای عمیقی برای امنیت غذایی، انباشت سرمایه انسانی و تشدید نابرابری اجتماعی به همراه داشته باشد. از این منظر، تورم صرفاً یک متغیر اقتصادی نیست، بلکه پدیده ای است که آثار آن به طور مستقیم بر کیفیت زندگی، رفاه پایدار و ظرفیت توسعه اجتماعی و انسانی جامعه تاثیر می گذارد.

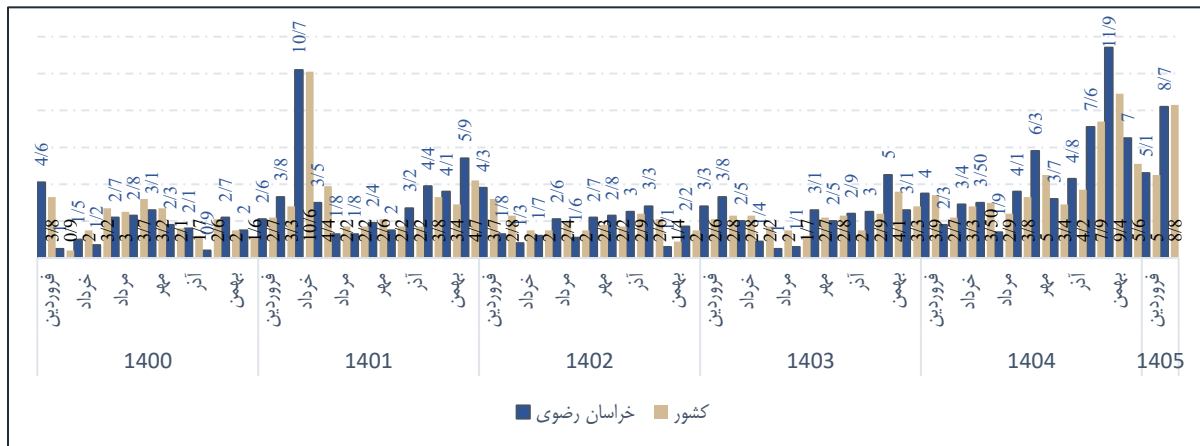
بر همین اساس، گزارش حاضر با اتکا به داده های رسمی مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان رضوی، به پایش و تحلیل تحولات تورمی اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ در سطح کشور و استان می پردازد. در این گزارش، ضمن بررسی روند تورم ماهانه و نقطه به نقطه، جایگاه خراسان رضوی در میان استان های کشور، ترکیب فشارهای

قیمتی در گروه‌ها و زیرگروه‌های اصلی کالاها و خدمات، و نیز پیامدهای این تحولات بر معیشت خانوارها، به‌ویژه دهک‌های پایین درآمدی، مورد بررسی قرار گرفته است.

تحلیل تورم در اردیبهشت ماه 1405

روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان:

نمودار 1- روند نرخ تورم ماهانه در کشور و استان (درصد)

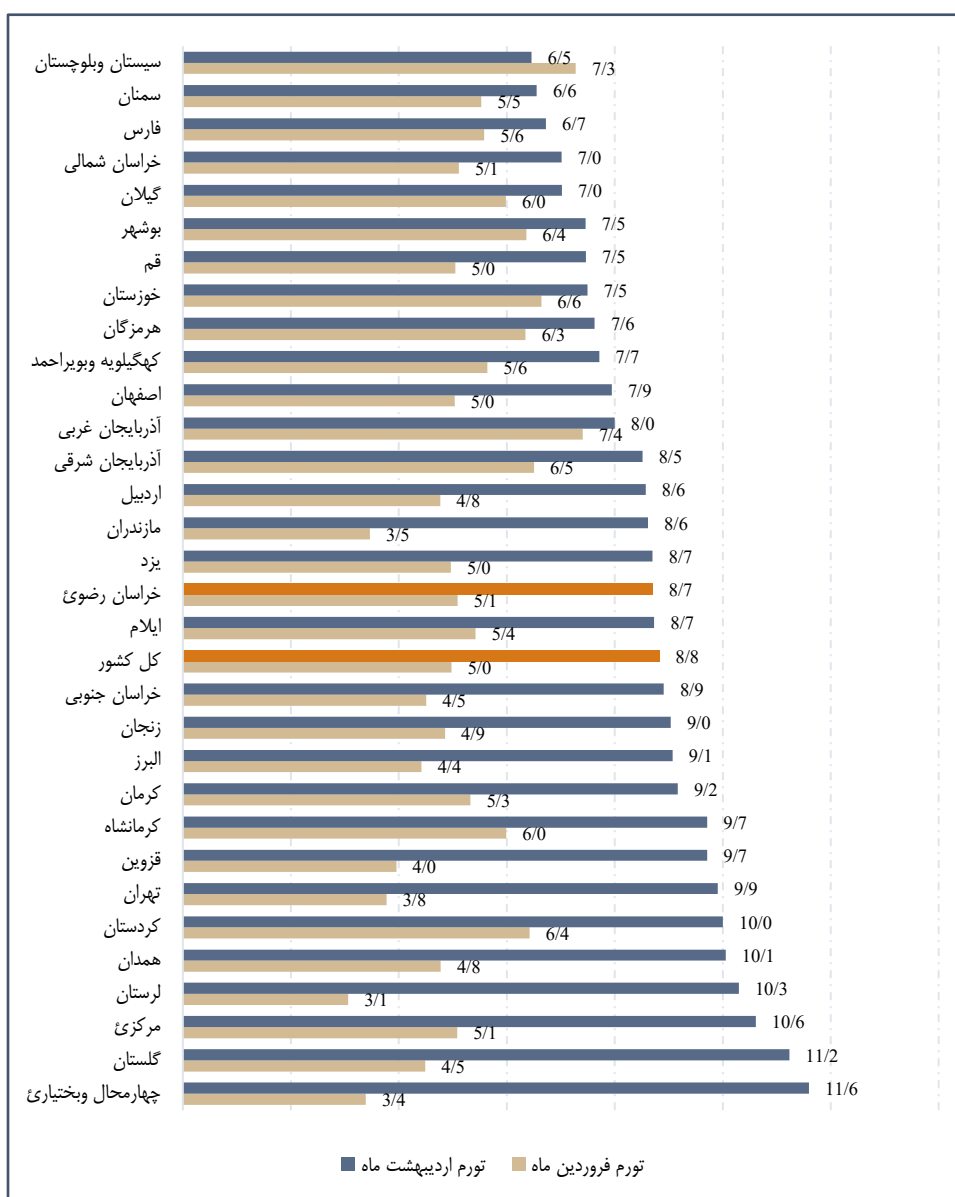
منبع: مرکز آمار ایران (1405)

بررسی روند تورم ماهانه نشان می‌دهد که اگرچه در ماه‌های پایانی سال گذشته از شتاب رشد قیمت‌ها کاسته شد و در فروردین‌ماه ۱۴۰۵ نیز نرخ تورم استان خراسان رضوی و کل کشور در سطوح نسبتاً پایینی (به ترتیب ۵.۱ و ۵ درصد) قرار داشت، اما این ثبات نسبی بسیار شکننده بود. همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد شوک‌های وارد شده به اقتصاد اثرات خود را به سرعت نشان دادند؛ به‌گونه‌ای که در اردیبهشت‌ماه، نرخ تورم مجدداً شتاب فزاینده‌ای به خود گرفت. در این ماه، تورم ماهانه کشور با جهشی ۷۶ درصدی نسبت به ماه قبل به عدد ۸.۸ درصد رسید و در استان خراسان رضوی نیز با رشد ۷۱ درصدی، عدد ۸.۷ درصد را به ثبت رساند. به طور کلی، صعود مجدد تورم به سطوح بالا در ماه‌های آغازین سال نشان می‌دهد که ریشه‌های ساختاری تورم همچنان پابرجاست و عوامل بنیادین مؤثر بر رشد قیمت‌ها به قوت خود باقی مانده‌اند.

با وجود این نوسانات و هم‌گرایی نسبی شاخص‌ها در دو ماه ابتدایی سال جاری، واکاوی رفتار بلندمدت بیان‌گر آن است که در اکثر ماه‌ها، نرخ تورم ماهانه استان خراسان رضوی در سطحی بالاتر از میانگین کشوری قرار داشته است. تکرار این الگو در مقاطع مختلف اثبات می‌کند که ساختار اقتصادی و زنجیره تامین در استان خراسان رضوی، حساسیت و آسیب‌پذیری بسیار بالاتری نسبت به تکانه‌های کلان ملی دارد.

مقایسه نرخ تورم ماهانه در استان‌ها:

نمودار 2- مقایسه نرخ تورم ماهانه استان‌ها (درصد)

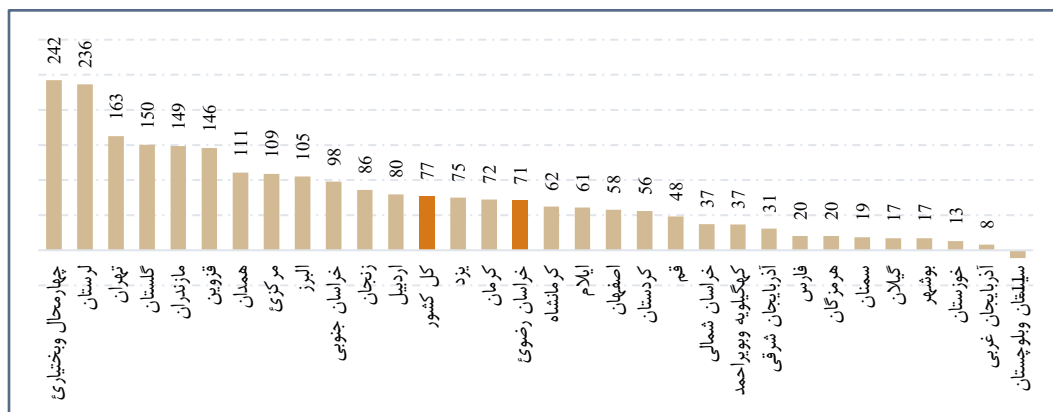
منبع: مرکز آمار ایران (1405)

بررسی نرخ تورم ماهانه استان‌های کشور در اردیبهشت‌ماه نشان می‌دهد که دامنه تغییرات این شاخص، میان ۶.۵ درصد (استان سیستان و بلوچستان) تا ۱۱.۶ درصد (استان چهارمحال و بختیاری) متغیر بوده است. در این ماه، متوسط تورم ماهانه کشور به ۸.۸ درصد رسید که بیانگر افزایش قابل توجه سطح عمومی قیمت‌ها در مقایسه با ماه قبل است.

در این میان، استان خراسان رضوی با ثبت نرخ تورم ماهانه ۸.۷ درصدی، رتبه ۱۵ را در میان ۳۱ استان کشور به خود اختصاص داده است. مقایسه عملکرد استان‌ها حاکی از آن است که اگرچه شدت افزایش قیمت‌ها در خراسان رضوی کمتر از برخی استان‌های پیش‌تاز نظیر چهارمحال و بختیاری، گلستان، مرکزی و لرستان بوده، اما این شاخص همچنان در سطحی بالا قرار دارد؛ امری که نشان‌دهنده تداوم انتظارات تورمی و رشد هزینه‌های مصرفی خانوارها در این منطقه است.

مقایسه نرخ رشد تورم ماهانه در استان‌ها:

نمودار 3- رشد تورم اردیبهشت ماه نسبت به ماه قبل (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (1405)

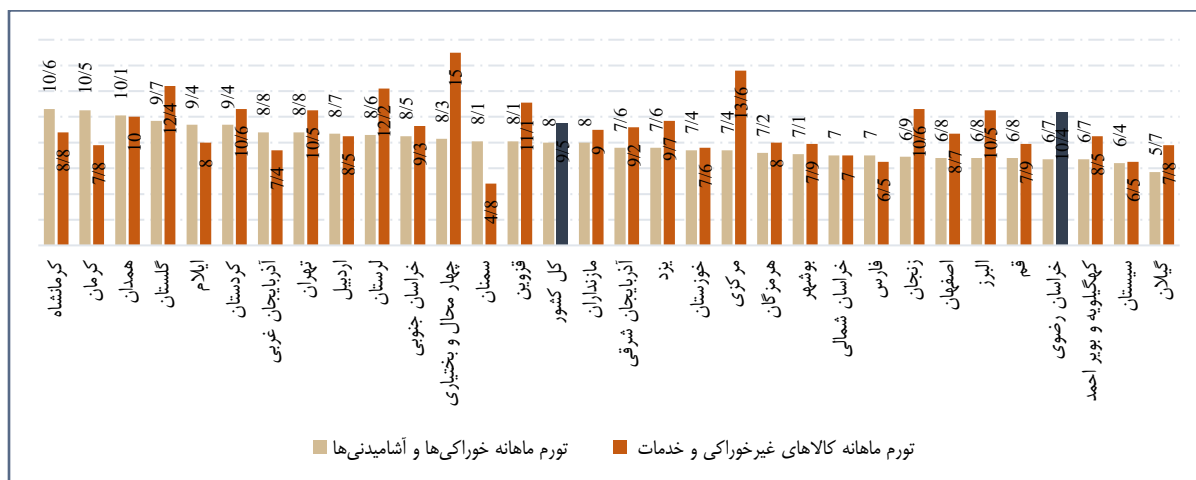
اگرچه نرخ رشد تورم ماهانه در فروردین ماه ۱۴۰۵ نسبت به اسفند سال قبل در بسیاری از استان‌ها کاهش یافت و در موارد متعددی شتاب افزایش قیمت‌ها به‌طور موقت تعدیل شد، اما جهش مجدد سطح عمومی قیمت‌ها در اردیبهشت‌ماه موجب شد نرخ رشد تورم ماهانه نسبت به ماه قبل در تقریباً تمامی استان‌های کشور بار دیگر مثبت و در سطوح نسبتاً بالا ثبت شود. بر اساس نمودار، در اردیبهشت‌ماه نرخ رشد تورم ماهانه در همه استان‌ها به جز ایلام

مثبت بوده است؛ موضوعی که نشان می‌دهد کاهش نسبی تورم در فروردین‌ماه بیش از آنکه ناشی از تقویت عوامل بنیادین ثبات قیمت‌ها باشد، حاصل وقفه‌ای موقت در بروز و تخلیه فشارهای تورمی بوده است.

دامنه این افزایش در سطح استان‌ها نیز قابل توجه است و از فراگیر بودن موج جدید تورمی در سراسر کشور حکایت دارد. در این میان، **خراسان رضوی** با ثبت رشد **۷۱ درصدی** نسبت به فروردین، در زمره استان‌هایی قرار گرفته است که شتاب‌گیری تورم در آن‌ها قابل توجه بوده است. هرچند استان‌هایی مانند **چهارمحال و بختیاری**، **لرستان** و **تهران** افزایش‌های شدیدتری را تجربه کرده‌اند، اما جایگاه خراسان رضوی نیز بیانگر آن است که استان به‌طور محسوسی تحت تأثیر موج جدید افزایش قیمت‌ها قرار گرفته است.

مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی در استان‌ها:

نمودار 4- مقایسه تورم ماهانه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات (درصد)

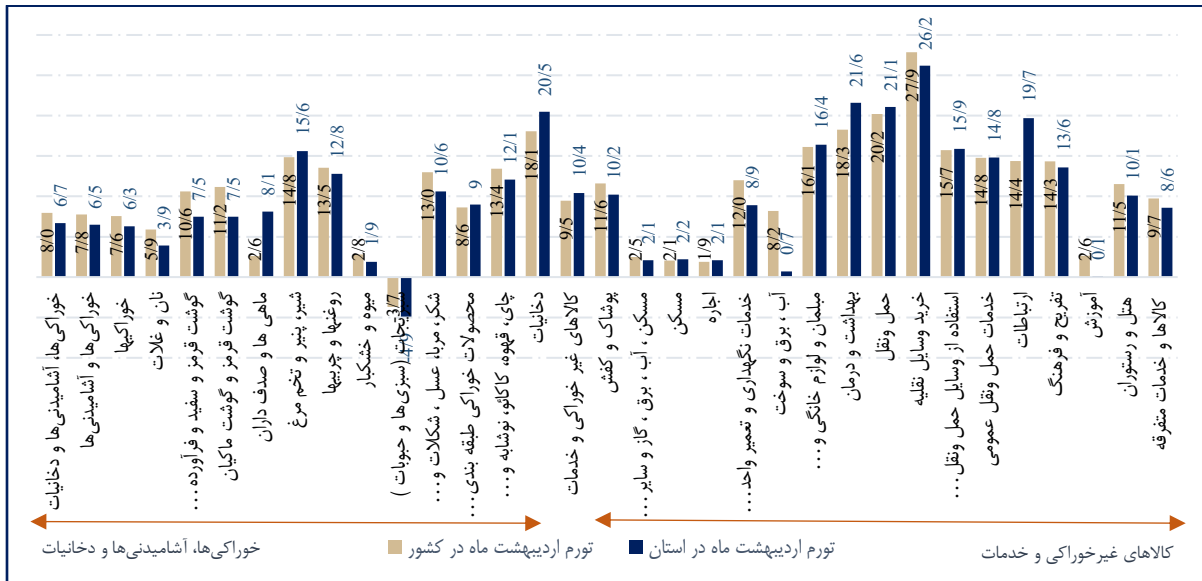
منبع: مرکز آمار ایران (1405)

بررسی ترکیب تورم ماهانه در استان‌های کشور در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که برخلاف الگوی غالب ماه‌های قبل، در این ماه در اکثر استان‌ها تورم ماهانه گروه **کالاهای غیرخوراکی و خدمات** از تورم ماهانه گروه **خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها** پیشی گرفته است. این جابه‌جایی حائز اهمیت است؛ زیرا در ماه‌های گذشته، معمولاً فشار تورمی بیشتر از ناحیه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها به خانوارها وارد می‌شد، اما در اردیبهشت‌ماه کانون فشار قیمت‌ها به سمت

خدمات و کالاهای غیرخوراکی منتقل شده است. در استان خراسان رضوی نیز همین الگو مشاهده می‌شود و تورم ماهانه کالاهای غیرخوراکی و خدمات بالاتر از تورم گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها قرار گرفته است.

جزئیات تورم ماهانه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:

نمودار 5- مقایسه تورم ماهانه زیرگروه‌های کالا و خدمات در کشور و استان (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی (1405)

بررسی نمودار مقایسه تورم ماهانه زیرگروه‌های کالاها و خدمات در خراسان رضوی و کشور در اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که الگوی افزایش قیمت‌ها در استان، در کنار شباهت‌های کلی با کشور، در برخی زیرگروه‌ها از شدت بیشتری برخوردار بوده است. در سطح کلی، تورم ماهانه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات در خراسان رضوی ۶.۷ درصد بوده که از نرخ ۸ درصدی کشور کمتر است، اما در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات، تورم ماهانه استان با ۱۰.۴ درصد از نرخ ۹.۵ درصدی کشور فراتر رفته است. این تفاوت نشان می‌دهد که در اردیبهشت‌ماه، کانون اصلی فشار تورمی در خراسان رضوی بیش از آنکه در خوراکی‌ها متمرکز باشد، به سمت کالاهای غیرخوراکی و خدمات متمایل شده است.

در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها، بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی مربوط به شیر، پنیر و تخم مرغ با ۱۵.۶ درصد و روغن ها و چربی ها با ۱۲.۸ درصد بوده است. در سطح کشور نیز بیشترین تورم ماهانه این گروه به شیر، پنیر و تخم مرغ با ۱۴.۸ درصد و روغن ها و چربی ها با ۱۳.۵ درصد اختصاص داشته است. بنابراین، در هر دو سطح استانی و کشوری، بیشترین فشار تورمی خوراکی ها بر اقلامی متمرکز بوده که سهم بالایی در سبد مصرف روزمره خانوار دارند.

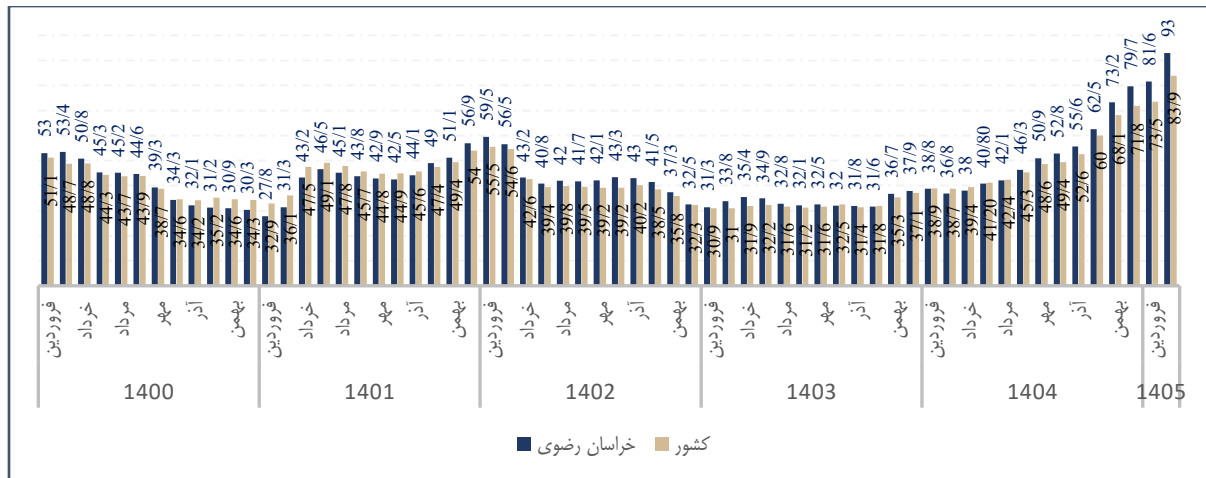
در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم ماهانه در خراسان رضوی مربوط به خرید وسایل نقلیه با ۲۶.۲ درصد و بهداشت و درمان با ۲۱.۶ درصد بوده است. در کشور نیز خرید وسایل نقلیه با ۲۷.۹ درصد، حمل و نقل با ۲۰.۲ درصد و بهداشت و درمان با ۱۸.۳ درصد، در میان بالاترین نرخهای تورم ماهانه قرار داشته اند. نکته مهم دیگری که از تلفیق این نمودار با روندهای بلندمدت تر به دست می آید، آن است که در استان خراسان رضوی، بیشترین رشد ماهانه قیمت ها نسبت به ماه قبل در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات به خرید وسایل نقلیه با ۱۴۴۱.۲ درصد و بهداشت و درمان با ۶۲۰ درصد مربوط بوده است. در گروه خوراکی ها و آشامیدنی ها نیز بیشترین رشد به شیر، پنیر و تخم مرغ با ۱۲۹.۴ درصد و روغن ها و چربی ها با ۸۸.۲ درصد اختصاص داشته است. این ارقام نشان می دهد که علاوه بر فشار تورمی جاری در اردیبهشت ماه، برخی زیرگروه ها در استان طی دوره اخیر با جهش های قیمتی بسیار شدیدی روبه رو بوده اند و به همین دلیل، سهم بیشتری در تشدید فشار هزینه ای بر خانوارهای استان داشته اند.

در مجموع، نمودار تورم ماهانه زیرگروه ها نشان می دهد که اگرچه در اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ تورم خوراکی ها در خراسان رضوی بر خلاف ماه های قبل اندکی پایین تر از متوسط کشور بوده، اما در برخی اقلام اصلی فشار قیمتی قابل توجهی وجود داشته است. در مقابل، در بخش کالاهای غیرخوراکی و خدمات، شتاب افزایش قیمت ها در استان بیشتر از کشور بوده و به ویژه در حوزه هایی مانند خرید وسایل نقلیه، بهداشت و درمان، حمل و نقل و ارتباطات نمود پررنگ تری داشته است. بنابراین، ساختار تورم در خراسان رضوی در این ماه، علاوه بر اقلام خوراکی ضروری، بیش از پیش تحت تأثیر

افزایش هزینه خدمات و کالاهای بادوام قرار گرفته و این امر نشان‌دهنده گسترده‌تر شدن دامنه فشار معیشتی بر خانوارهای استان است.

روند نرخ تورم نقطه به نقطه در کشور و استان:

نمودار ۶- روند نرخ تورم نقطه به نقطه در استان و کشور (درصد)

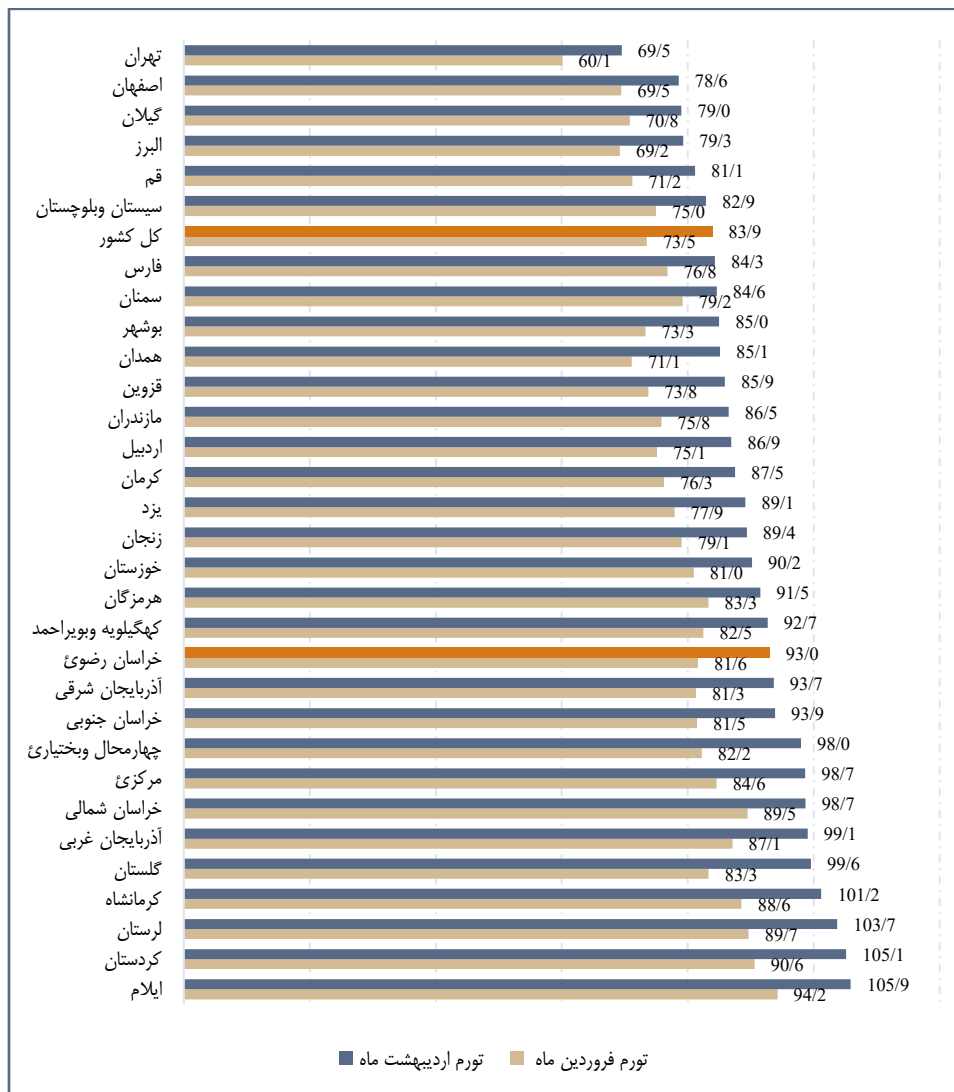
منبع: مرکز آمار ایران (۱۴۰۵)

بررسی روند تورم نقطه‌به‌نقطه در خراسان رضوی و کل کشور در فاصله فروردین ۱۴۰۰ تا اردیبهشت ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که اگرچه مسیر حرکتی تورم در استان و کشور تا حد زیادی مشابه بوده، اما در اغلب ماه‌ها نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه استان بالاتر از متوسط کشوری قرار داشته است. این موضوع بیانگر آن است که فشارهای قیمتی واردشده به خانوارهای خراسان رضوی در بخش قابل توجهی از دوره مورد بررسی، شدیدتر از سطح ملی بوده و استان معمولاً در معرض تورم بالاتری نسبت به کشور قرار داشته است.

بر اساس نمودار، در فروردین‌ماه ۱۴۰۵ نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در خراسان رضوی به **۸۱.۶ درصد** و در کل کشور به **۷۳.۵ درصد** رسیده است. این ارقام نشان می‌دهد که استان سال را با سطحی بسیار بالاتر از متوسط کشور آغاز کرده و شکاف تورمی قابل توجهی میان استان و کشور وجود داشته است. در ادامه، در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ نیز روند افزایشی تورم نقطه‌به‌نقطه ادامه یافته و نرخ آن در استان به **۹۳ درصد** و در کشور به **۸۳.۹ درصد** رسیده است. بنابراین، نه تنها تورم نقطه‌به‌نقطه در هر دو سطح استانی و کشوری در دومین ماه سال نیز افزایش یافته، بلکه فاصله میان استان و کشور همچنان در سطحی بالا حفظ شده و به حدود **۹ واحد درصد** رسیده است.

مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه در استان‌ها (اردیبهشت ماه 1405):

نمودار 7- مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه استان‌ها (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (1405)

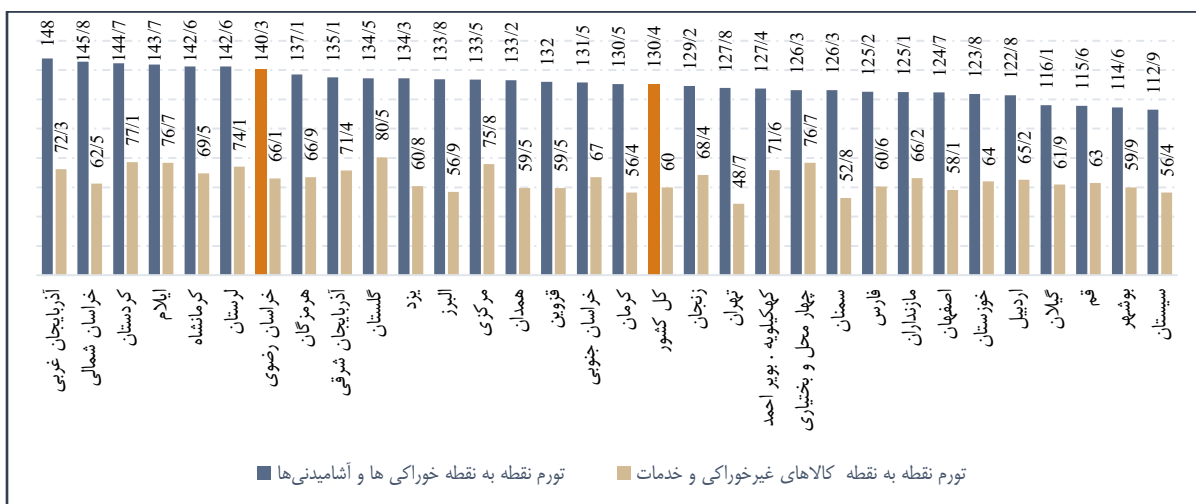
مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه استان‌ها در اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که شکاف تورمی میان استان‌های کشور در این مقطع قابل توجه بوده است. در این ماه، ایلام با ۱۰۵.۹ درصد، کردستان با ۱۰۵.۱ درصد و لرستان با ۱۰۳.۷ درصد بالاترین نرخ‌های تورم نقطه به نقطه را ثبت کرده‌اند. در مقابل، تهران با ۶۹.۵ درصد، اصفهان با ۷۸.۶ درصد و گیلان با ۷۹ درصد کمترین نرخ‌های تورم نقطه به نقطه را داشته‌اند. بر این اساس، فاصله میان بیشترین و کمترین

نرخ تورم نقطه به نقطه استان‌ها در اردیبهشت ماه به ۳۶.۴ واحد درصد رسیده که نشان دهنده ناهمگنی بالای فشارهای قیمتی در سطح استان‌های کشور است.

در این میان، خراسان رضوی با ثبت نرخ ۸۱.۶ درصد در فروردین و ۹۳ درصد در اردیبهشت، در هر دو ماه بالاتر از متوسط کشور قرار گرفته است. جایگاه استان در این نمودار نشان می‌دهد که خراسان رضوی اگرچه در میان سه استان با بالاترین تورم قرار ندارد، اما به وضوح در گروه استان‌های با تورم بالا جای می‌گیرد.

مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات در استان‌ها:

نمودار 8- مقایسه تورم نقطه به نقطه خوراکی‌ها و کالاهای غیرخوراکی و خدمات (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران (1405)

بررسی تورم نقطه به نقطه گروه‌های اصلی کالا و خدمات در استان‌ها نشان می‌دهد که الگوی این شاخص با آنچه در تورم ماهانه مشاهده شد، متفاوت است. اگرچه در تحلیل تورم ماهانه، در بسیاری از استان‌ها از جمله خراسان رضوی، تورم کالاهای غیرخوراکی و خدمات بالاتر از خوراکی‌ها قرار داشت، اما در شاخص تورم نقطه به نقطه، در اغلب استان‌ها تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها به مراتب بیشتر از تورم کالاهای غیرخوراکی و خدمات بوده است. این تفاوت نشان می‌دهد که در افق یک‌ساله، فشار اصلی افزایش قیمت‌ها بیش از همه در گروه خوراکی‌ها انباشته شده و اثر آن بر هزینه‌های معیشتی خانوارها شدیدتر بوده است. از آنجا که دهک‌های پایین درآمدی بخش قابل

توجهی از سبد هزینه‌ای خود را به خوراکی‌ها اختصاص می‌دهند، تداوم و شدت تورم در این گروه فشار معیشتی به مراتب بیشتری را بر این خانوارها تحمیل می‌کند.

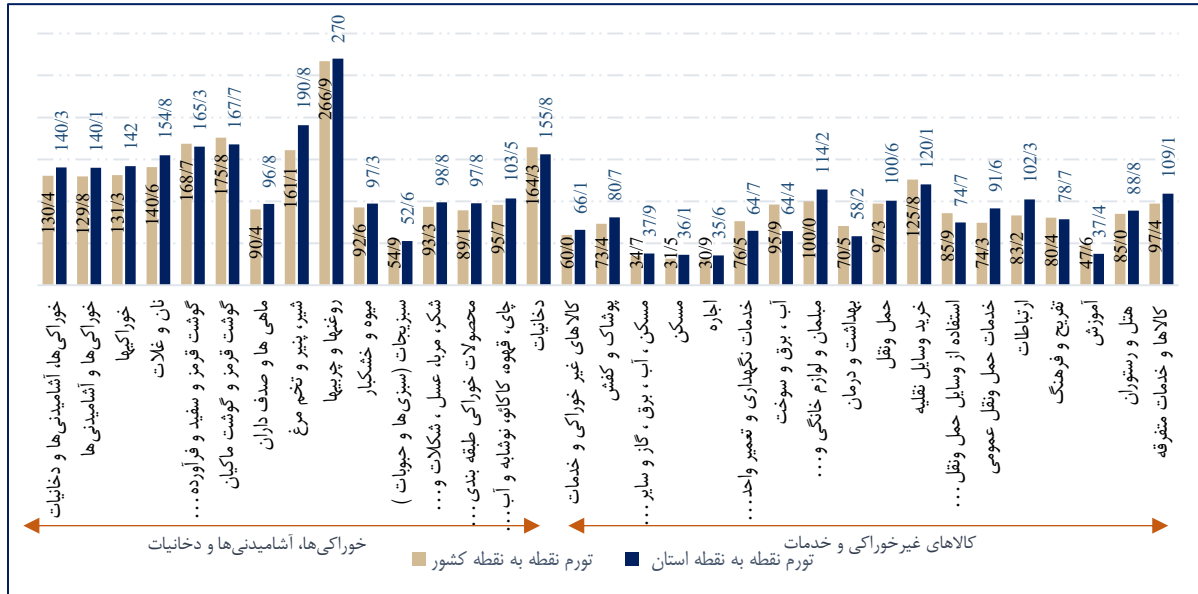
در اردیبهشت ماه ۱۴۰۵، در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، بالاترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مربوط به آذربایجان غربی با ۱۴۸ درصد، خراسان شمالی با ۱۴۵.۸ درصد و کردستان با ۱۴۴.۷ درصد بوده است. در مقابل، کمترین نرخ‌ها در این گروه به سیستان و بلوچستان با ۱۱۲.۹ درصد، بوشهر با ۱۱۴.۶ درصد و قم با ۱۱۵.۶ درصد اختصاص داشته است. در همین ماه، خراسان رضوی با نرخ ۱۴۰.۳ درصد در گروه خوراکی‌ها، در رتبه هفتم استان‌های کشور قرار گرفته است.

در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز در اردیبهشت ۱۴۰۵، بیشترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مربوط به گلستان با ۸۰.۵ درصد، کردستان با ۷۷.۱ درصد و چهارمحال و بختیاری با ۷۶.۷ درصد بوده است. در این گروه، خراسان رضوی با نرخ ۶۶.۱ درصد در رتبه پانزدهم استان‌های کشور قرار دارد.

در مجموع، اگرچه بررسی تورم ماهانه از غلبه نسبی تورم خدمات و کالاهای غیرخوراکی در کوتاه‌مدت حکایت داشت، اما تحلیل تورم نقطه‌به‌نقطه تصویر متفاوتی ارائه می‌دهد. در مقیاس سالانه، این گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌هاست که در خراسان رضوی و بسیاری از استان‌های کشور به مهم‌ترین منشأ فشار تورمی تبدیل شده است. قرار گرفتن خراسان رضوی در رتبه هفتم کشور از نظر تورم خوراکی‌ها، در برابر رتبه پانزدهم در گروه غیرخوراکی‌ها و خدمات، نیز مؤید آن است که فشار معیشتی وارد بر خانوارهای استان در این دوره، عمدتاً از محل افزایش شدید قیمت اقلام خوراکی و ضروری ناشی شده است.

جزئیات تورم نقطه به نقطه در زیرگروه‌های کالاها و خدمات در کشور و استان:

نمودار ۹- مقایسه نرخ تورم نقطه به نقطه زیرگروه‌های کالا و خدمات در استان و کشور در اردیبهشت ماه ۱۴۰۵ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی (۱۴۰۵)

مقایسه تورم نقطه به نقطه زیرگروه‌های کالا و خدمات در خراسان رضوی و کشور نشان می‌دهد که در اردیبهشت ۱۴۰۵، فشار تورمی در استان در هر دو گروه اصلی، بالاتر از متوسط کشور بوده است. به‌طور مشخص، تورم نقطه به نقطه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در خراسان رضوی ۱۴۰۳ درصد بوده، در حالی که این نرخ در کشور ۱۳۰۴ درصد ثبت شده است. همچنین در گروه کالاهای غیر خوراکی و خدمات، تورم نقطه به نقطه استان ۶۶٫۱ درصد و در کشور ۶۰ درصد بوده است. این ارقام نشان می‌دهد که سطح عمومی فشار قیمتی در خراسان رضوی در هر دو گروه اصلی از میانگین کشوری بیشتر بوده و این فاصله در گروه خوراکی‌ها محسوس‌تر است.

در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، بیشترین تورم نقطه به نقطه در خراسان رضوی مربوط به روغن‌ها و چربی‌ها با ۲۷۰ درصد، شیر، پنیر و تخم‌مرغ با ۱۹۰٫۸ درصد و گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۶۷٫۷ درصد بوده است. در سطح کشور نیز بیشترین نرخ‌های تورم در این گروه به روغن‌ها و چربی‌ها با ۲۶۶٫۹ درصد، گوشت قرمز و گوشت ماکیان با ۱۷۵٫۸ درصد و شیر، پنیر و تخم‌مرغ با ۱۶۱٫۱ درصد اختصاص داشته است. بنابراین، در دو قلم نخست، تورم استان از کشور بالاتر بوده، اما در زیرگروه گوشت قرمز و گوشت ماکیان، نرخ کشور اندکی بیشتر از

استان ثبت شده است. با این حال، برآیند کلی نشان می‌دهد که فشار تورمی خوراکی‌ها در خراسان رضوی در سطحی بسیار بالا و عمدتاً بالاتر از متوسط کشور قرار داشته است.

در گروه کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز بیشترین تورم نقطه‌به‌نقطه در خراسان رضوی مربوط به خرید وسایل نقلیه با ۱۲۰.۱ درصد و مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آن‌ها با ۱۱۴.۲ درصد بوده است. در کشور نیز خرید وسایل نقلیه و مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آن‌ها در زمره بالاترین نرخ‌های تورم این گروه قرار داشته‌اند.

منابع و مراجع:

- مرکز آمار ایران (1405)
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی (1405)